

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
Факультет землевпорядкування та туризму
Кафедра землеустрою

СИЛАБУС

навчальної дисципліни загальноуніверситетського вибору

ЗЕМЛЕУСТРІЙ

для усіх ліцензованих спеціальностей ОС «Бакалавр»

2022-2023 н.р.

денна форма навчання

ВИКЛАДАЧ

Черечон Оксана Іванівна

Електронна пошта:

okcherechon@gmail.com

Телефони:
(робочий)
(мобільний)

+38 (032) 224-29-61
+380975300933
каб. 16

Доцент кафедри землеустрою Львівського національного університету природокористування. Викладач з 29-річним досвідом, автор та співавтор понад 60 наукових статей, 3 наукових монографій, 1 навчального посібника, понад 90 навчально-методичних розробок.

Читає курси: «Землеустрій», «Інженерна облаштування території», «Інженерна графіка в землеустрої», «Землевпорядне проектування».

Наукові інтереси: аналіз проблем сучасного землеустрою та способи їх вирішення; оптимізація та екологізація землекористування; удосконалення діючих напрямів фінансової підтримки агропромислового комплексу за рахунок коштів державного бюджету; розроблення видів землевпорядної документації, необхідної для організації еколого безпечного землекористування та інвестиційної привабливості територіальних громад.

Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Землеустрій» є навчальною дисципліною загальноуніверситетського вибору, що належить до циклу професійної підготовки за освітньо-професійною програмою «Геодезія та землеустрій» спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» галузь знань 19 «Архітектура та будівництво», яка викладається в 6 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Підсумковий контроль – залік у кінці шостого семестру.

Обсяг курсу «Землеустрій» 48 годин аудиторних занять, з них 16 годин лекцій, 32 години практичних занять та 42 годин самостійної роботи.

Мета та цілі курсу. Метою викладання навчальної дисципліни «Землеустрій» є забезпечення студентів знаннями в галузі землеустрою, уміннями та навичками, необхідними для виконання завдань для досягнення оптимального ступеня впорядкування раціонального використання земельних ресурсів, охорони земель та навколишнього природного середовища, володіння інформацією про стан земельних ресурсів та довкілля, прийняття правильних прогнозних, планувальних, проектних, управлінських рішень; а також знаннями у галузі земельних відносин та використання і охорони земель; сукупності соціально-економічних, екологічних, правових, сільськогосподарських, містобудівних та інших заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин і раціональну організацію території адміністративно-територіальних утворень, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин та розвитку економіки і які вони застосовують у цій сфері діяльності. Даний курс дозволить студентам набути знання із:

- реалізації політики держави з науково обґрунтованого перерозподілу земель, формування раціональної системи землеволодіння і землекористування з усуненням недоліків у розташуванні земель, створення екологічно сталих ландшафтів і агросистем;
- створення інформаційного забезпечення правового, економічного, екологічного і містобудівного механізму регулювання земельних відносин на національному, регіональному, локальному, господарському рівнях шляхом розробки пропозицій зі встановлення особливого режиму і умов використання земель;
- встановлення на місцевості меж використання земель з обмеженнями, меж земельних ділянок власників і землекористувачів;
- здійснення заходів щодо прогнозування, планування, організації раціонального використання та охорони земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях;
- організації територій сільськогосподарських підприємств із створенням просторових умов, що забезпечують еколого-економічну оптимізацію використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, впровадження прогресивних форм організації управління землекористуванням, удосконалення співвідношення і розміщення земельних угідь, системи сівозмін, сінокосо- і пасовищезмін;
- розробки системи заходів зі збереження і поліпшення природних ландшафтів, відновлення і підвищення родючості ґрунтів, рекультивації порушених земель і землювання малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, висушення, зсувів, вторинного засолення і заболочення, ущільнення, забруднення промисловими відходами і хімічними речовинами та інших видів деградації, консервації деградованих і малопродуктивних земель, із запобігання іншим негативним явищам;
- організації територій несільськогосподарських підприємств, організацій і установ для створення умов ефективного землекористування та обмежень і обтяжень у використанні земель.

Формат курсу – проведення лекцій, практичних і семінарських занять та консультації для кращого розуміння тем, виконання СРС, проведення наукових досліджень та опублікування їх результатів (написання статей, тез конференцій, доповідей круглих столів і семінарів, співавторство у написанні розділів до науково-дослідної теми кафедри).

В процесі навчання студентів проводяться різні види лекцій, зокрема тематичні лекції, лекції-дискусії, проблемні лекції, лекції-прес-конференції із запрошенням практичних спеціалістів зі сфери геодезії та землеустрою, а також громадських діячів та представників асоціацій у сфері геодезії та землеустрою. Використовуються також ігрові методи інтерактивного навчання (дидактичні, ділові, рольові організаційно-діяльнісні ігри). На практичних заняттях застосовуються такі методи як дослідження, самостійна робота, розв'язування контрольних завдань, розбір ситуацій із практики та ін.

Методи, які використовуються при вивченні дисципліни:

- а) словесні (пояснення, бесіди, розповідь, інструктаж)
- б) наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація)

- в) практичні (лабораторні, практичні, графічні, дослідні роботи)
- г) пояснювально-ілюстративні (поєднання різних методів, для повідомлення спеціально підготовленої і систематизованої інформації)
- д) частково-пошуковий (формулювання проблеми чи завдання і поетапне їх вирішення під керівництвом викладача)
- е) спонукальний (формулювання проблеми чи завдання і самостійне їх вирішення без допомоги викладача)

Програмні результати навчання.

За результатами курсу студенти зможуть:

РН4. Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.

РН5. Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

Фахові компетентності.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі геодезії та землеустрою.

ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

СХЕМА КУРСУ					
Тиж день	Тема	Кількість годин			
		л	індив.	пр.	СРС
1	Тема 1. Поняття землеустрою та його основні завдання	2		4	6
2	Тема 2. Земельні ресурси та їх використання	2		6	6
3	Тема 3. Властивості землі, які враховують при землеустрої	4		6	6
4	Тема 4. Основні характеристики використання сільськогосподарських угідь	2		4	6
5	Тема 5. Системи і способи використання сільськогосподарських угідь	2		4	6
6	Тема 6. Принципи раціонального використання та контроль за використанням і охороною земель	2		6	6
7	Тема 7. Класифікація документації із землеустрою та її зміст	2		2	6
Всього		16		32	32

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Зміст теми	Перелік питань на самостійне вивчення
Тема 1. Поняття землеустрою та його основні завдання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні й соціально-економічні передумови розвитку землеустрою. 2. Визначення, мета і призначення землеустрою. 3. Суб'єкти, об'єкти та принципи землеустрою. 	<p>Зародження земельних відносин на території сучасної України.</p> <p>Еволюційний розвиток власності на землю.</p> <p>Селянський поземельний банк.</p>
Тема 2. Земельні ресурси та їх використання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика земельних ресурсів України. 2. Основні види використання земель. 	<p>Основні поняття та визначення системи землеустрою в Україні.</p> <p>Класифікація об'єктів землеустрою.</p> <p>Етапи прогнозування і планування.</p>
Тема 3. Властивості землі, які враховують при землеустрої	<ol style="list-style-type: none"> 1. Простір і рельєф. 2. Ґрунтовий і природний рослинний покрив. 3. Кліматичні, гідрогеологічні та гідрографічні умови. 4. Оцінка і визначення технологічних груп земель 	<p>Значення просторового і природного рослинного покриву.</p>
Тема 4. Основні характеристики використання сільськогосподарських угідь	<ol style="list-style-type: none"> 1. Продуктивність використання земель. 2. Інтенсивність використання земель. 3. Ефективність використання земель. 	<p>Структура земельних ресурсів природних регіонів планети.</p> <p>Земельні ресурси України та їх структура.</p>
Тема 5. Системи і способи використання сільськогосподарських угідь	<ol style="list-style-type: none"> 1. Система використання ріллі. 2. Системи і способи використання кормових угідь. 	<p>Сінокосо-пасовищне використання кормових угідь</p>
Тема 6. Принципи раціонального використання та контроль за використанням і охороною земель	<ol style="list-style-type: none"> 1. Продуктивне використання земель. 2. Забезпечення кругообігу органічних речовин в ґрунті. 3. Охорона земель. 4. Поліпшення земель. 	<p>Ефективність використання земель.</p>
Тема 7. Класифікація документації із землеустрою та її зміст	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види документації із землеустрою. 2. Замовники і розробники документації із землеустрою. 3. Види проектів землеустрою. 	<p>Види землевпорядних розробок (схеми, проекти, робочі проекти)</p> <p>Класифікація проектів і стадійність в проектуванні.</p>

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика земель	4
2.	Інвентаризація земель	6
3.	Оцінка ґрунтових умов території	6
4.	Оцінка рельєфних умов території	4
5.	Визначення технологічних груп земель	4
6.	Оцінка еколого-ландшафтної придатності земель	6
7.	Оцінка існуючого рівня використання земель	2
	Разом	32

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Що таке землеустрій?
2. Що таке стале землекористування?
3. Що таке проект землеустрою?
4. З яких елементів складається сільськогосподарський ландшафт?
5. Що таке сільськогосподарські вгіддя?
6. Яке сільськогосподарське вгіддя найбільш деструктивно впливає на екологічний стан ґрунтів?
7. Показник рельєфу, який характеризує напрям схилу відносно сторін світу.
8. Що таке земельна ділянка?
9. Що таке сільськогосподарська освоєність території?
10. Що таке територіальний землеустрій?
11. Що таке розораність сільськогосподарських угідь
12. Які є види ерозії ґрунтів?
13. Що є об'єктом землеустрою?
14. Що є суб'єктом землеустрою?
15. Які є види документацією із землеустрою?
16. Що таке план агровиробничих груп ґрунтів?
17. Які принципи землеустрою?
18. Що таке інвентаризація земель?
19. Для чого призначений землеустрій?
20. Для чого розробляють робочий проект землеустрою?
21. Що таке агровиробниче групування ґрунтів?
22. Якими показниками характеризують рельєф території для цілей землевпорядкування?
23. Для чого складають схему землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель?
24. Які є види технічної документації із землеустрою?
25. Які роботи виконують при землеустрої?
26. Що таке зокремлений землеустрій?
27. Що таке стадія землевпорядного процесу?
28. Що таке межа земельної ділянки (угіддя)?
29. Що таке підготовчі землевпорядні роботи?
30. Що таке авторський нагляд у землеустрої?
31. Що таке межування земель?
32. Що таке природно-сільськогосподарське районування земель?
33. Що включають ґрунтові, геоботанічні та інші обстеження земель при землеустрої?
34. Що включає бонітування ґрунтів при землеустрої?
35. Що включають земельно-оціночні роботи при землеустрої?
36. Які види документації передбачає землеустрій на місцевому рівні?
37. Які види документації передбачає землеустрій на державному та регіональному рівнях?
38. Що таке екстенсивне використання землі?

39. Що таке ефективне використання землі?
40. Що розуміють під особливо цінними землями?
41. Що таке перелоги?
42. Що таке сільськогосподарські землі?
43. Для чого складають картограму крутизни схилів?
44. Для чого складають картограму еродованості ґрунтового покриву?
45. Який оптимальний показник розораності території агроландшафту?
46. Що таке оптимальне використання ландшафту?

Методичне забезпечення курсу. Хід практичних занять, питання для самоконтролю, практичні завдання, творчі індивідуальні завдання, перелік питань і порядок виконання СРС, рекомендовані теми науково-дослідних робіт і вимоги до їх виконання та опублікування відображені у методичних рекомендаціях:

1. Черечон О.І. Методичні рекомендації для виконання практичних робіт з дисципліни “Землеустрій” для студентів усіх ліцензованих спеціальностей РВО «Бакалавр». Львів: ЛНУП. 2023. 40 с.

Система оцінювання та методи контролю. Оцінювання за навчальною дисципліною «Землеустрій» проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: 6 семестр – практичні заняття та СРС – 100%.

Методи контролю:

Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване, детальний аналіз відповідей студентів).

Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка (письмові відповіді на питання (контрольна робота, самостійна робота); виконання та оформлення схем, проектів, таблиць, діаграм; написання есе, рефератів; підготовка презентацій; написання та опублікування статей, тез конференцій, доповідей круглих столів, семінарів).

Практична перевірка (проведення різних вимірів; здійснення, складання, налагодження, розробка документації; виконання практичної роботи; виконання курсової роботи; аналіз виробничої інформації; рішення професійних завдань; ділові ігри).

Стандартизований контроль (тести).

Самоконтроль (самооцінка студентом якості засвоєного навчального матеріалу з дисципліни в цілому, змістовного модуля чи окремої теми на основі передбачених у методичних рекомендаціях питань для самоконтролю).

Самооцінка (передбачає критичне ставлення студента до своїх здібностей і можливостей, об’єктивне оцінювання досягнутих результатів).

Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація, підсумковий контроль.

Розподіл балів, які отримують студенти (для заліку)

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
12	18	18	12	12	18	10	

Академічна політика курсу. Усі види робіт необхідно виконати і захистити у вказані терміни. Студенти, що пропустили заняття з поважної причини, відпрацьовують їх у додатковий час згідно графіка відпрацювання пропущених занять.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не допускаються. Будьте толерантні, поважайте чужу думку. Заперечення формулюйте в коректній формі. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Не допускаються підказування і списування під час здачі СРС, проміжного контролю і фінального іспиту, копіювання вирішених завдань іншими особами, складання іспиту за іншого студента.

За консультаціями щодо виконання самостійних робіт (СРС), їх здачею і захистом, а також за додатковою інформацією з пройденого матеріалу і всіма іншими питаннями з курсу, який викладається звертайтеся до викладача в період його робочих годин.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Нормативні та правові акти:

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 20.08.2022).
2. Про землеустрій : Закон України від 22. 05. 2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>. (дата звернення 20.08.2022).
3. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15>. (дата звернення 20. 08. 2021 р.).
4. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>. (дата звернення 20. 08. 2022 р.)

Базова література:

1. Дудич Г. М., Дудич Л. В., Ярмолюк В. І. Землеустрій: впорядкування територій кормових угідь та багаторічних насаджень: навч. посіб. / Львів. нац. аграр. ун-т. Львів: СПДФО «Марусич М. М.», 2017. 200с.
2. Ступень Р. М., Дудич Г. М., Дудич Л. В. Землеустрій: організація та впорядкування сільськогосподарських угідь: навч. посіб. / Львів. нац. аграр. ун-т. Львів: «Галицька видавнича спілка», 2020. 243с.
3. Ступень Р. М., Ткачук Л. В., Ярмолюк В. І. Землеустрій: Історія земельних відносин в Україні / Навч. Посібник. Вид. 2-ге, допов. Луцьк: «Надстир'я», 2016. 239 с.
4. Третяк А. М. Землеустрій: підручник. Херсон: Олді-плюс, 2014. 520 с.

Допоміжна література:

1. Григоренко А. В. Землеустрій: Практичний посібник. К.: ЦУЛ, 2012. 494 с.
2. Довідник із землеустрою / за ред. Л. Я. Новаковського. 4-те вид., перероб. і доп. К.: Аграрна наука, 2015. 492 с.
3. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. С.27..
4. Колодій П. П., Черечон О. І., Тишковець В. В., Сухомлін Л. В., Гермонова К. О. Управління земельними ресурсами. Том 2. Економіка землекористування: Посібник (TEMPUS IV). Донецьк: УНИТЕХ, 2012. 438 с.
5. Третяк А. М. Землеустрій в Україні: теорія, методологія: Монографія. Херсон: Грінв Д.С., 2013. 650 с.
6. Третяк А. М. Землеустрій: підручник. Херсон: Олді-плюс, 2014. 520 с.

Періодичні видання:

1. Аграрна економіка (науковий журнал ЛНУП).
2. Землевпорядний вісник.
3. Вісник ЛНУП: Архітектура і сільськогосподарське будівництво.

Інформаційні ресурси:

1. Землеустрій : підручник. URL: [Землеустрій - Земельне право - Навчальні матеріали онлайн \(pidru4niki.com\)](http://pidru4niki.com) (дата звернення 20.08.2022)
2. Організація використання земельних ресурсів. Склад земель та їх використання. URL: <http://agroua.net/economics/documents/category-127/doc-219> (дата звернення 20.08.2022)